

Dolors Bagué i Lloveres

HORTOLANA DE LA BISBAL

Rosa M. Masana, publicat a Totbisbal

(text recuperat)

el dia 9 de març de 2007

Conversa amb l'hortolana Senyora Dolors Bagué i Lloveres

La senyora Dolors és una de les hortolanes més veteranes que fa mercat els dimarts, dimecres, dijous i dissabte a la plaça Major de la Bisbal. La seva parada està situada entre Can Regàs i Ca la Cèlia, prop les escales de l'església.

Els productes que porta a vendre són de temporada i de collita pròpia. O sigui, verdures variades, alguna fruita, conserves, bolets.... diguem que una mica de tot.

Fa molts anys que li compro coses, especialment quan és el temps dels bolets. Mentre parlo amb ella, que està asseguda a sota del para-sol, amb les balances arran de genolls, els pesos de ferro, les caixes de verdures i, a la falda, sovint, un grapat de fesolines o alguna altra cosa per esclofollar, penso que tota aquesta autèntica escenografia natural està en procés de perdre's.

No sé per què però sempre he volgut saber quelcom més de la Dolors. I encara que ella deia que no li agradava explicar les seves coses, avui ha deixat, per fi, que li fes algunes preguntes.

Senyora Dolors, és de la Bisbal?

No, jo vaig néixer a Llagostera el dia 23 de desembre de l'any 1926. Vaig néixer sola.

Com vol dir?

Sí, que a la meua mare, a l'hora de tenir-me, no la va ajudar ningú. Veus? En canvi jo pels parts he tingut poc pas.

Quina casualitat. En una ocasió vaig fer un article sobre les llevadores de Llagostera i l'any en què vostè va néixer exercien Joaquina Bordas i la seva filla Concepció Camós.

No ho sé. Jo només vaig conèixer a la senyora Izquierdo que, a més, era l'encarregada de passar a cobrar els rebuts de "La Falange".

No sabia que es cobressin rebuts per aquesta causa...

Ah, sí, en aquell temps sí!

Com es que us vau casar amb un xicot de Corçà?

Mira, perquè una vegada vaig escriure a Can Galí, una casa de Servià, preguntant si em volien per anar-hi a servir. I em van agafar.

En Pere Andreu, el meu marit, anava sovint a Servià perquè hi tenia família. I allà ens hi vam conèixer. Ara, nosaltres no vam festejar com les noies festejaven!

Per què?

Doncs perquè en Pere havia de venir amb bicicleta a veure'm, era lluny i, a sobre, havia de travessar el pont de Sant Pere, que era molt perillós, sobretot a les nits.

I per això vau decidir casar-vos i anar a viure a Corçà...

Sí, ens vam quedar a viure a casa seva, a ca l'Hortolà. Ara que, aquest nom de la casa ja hi era, no ens l'hem pas guanyat nosaltres.

Això passa. Hi ha algunes cases pairals que duen un mot que no pertany als qui hi viuen.**Vau tenir fills ?**

Sí, tres: dos nois i una noia. Quan van néixer me'ls venia a arreglar la llevadora Rosa Güell. També tinc néts.

El dissabte dia 30 aquí a la Bisbal li fan un sopar d'homenatge a la M. Rosa Güell.

Sí, ja ho sé.

Quants anys fa que veniu a vendre a la plaça?

Ui, molts! Ara no t'ho sabria dir, ho hauria de comptar. Mira. Els nens eren petits.

Abans, la parada la feia al altre costat. Era on hi havia el rest de les dones, però en Ramon em va dir que m'havia de canviar i posar-me aquí on sóc ara.

Quin Ramon?

En Ramon Romaguera, l'alcalde. Es veu que ho va haver de fer per qüestió dels cotxes.

Ah! Sembla que aquesta zona queda poc arrecerada.

Oh! I saps que passa? Que aquí és un lloc on hi toquen tots els vents.

Clar, no hi ha res al darrere per protegir-la. Vostè és valenta. Tant si fa fred com calor sempre està aquí asseguda fent mercat. Què hi teniu avui a la falda?

Coca, coca amb xocolata. És de la Pera. Té, talla-te'n un tros, que és molt bona.

Ah! Sembla que aquesta zona queda poc arrecerada.

Oh! I saps que passa? Que aquí és un lloc on hi toquen tots els vents.

Clar, no hi ha res al darrere per protegir-la. Vostè és valenta. Tant si fa fred com calor sempre està aquí asseguda fent mercat. Què hi teniu avui a la falda?

Coca, coca amb xocolata. És de la Pera. Té, talla-te'n un tros, que és molt bona.

He esmorzat. Però, bé en menjaré. Sí que és bona!

En aquell moment passa en Josep Bahí -el sastre- amb la seva bicicleta, s'atura i diu: "sembla que avui no hi ha masa ambient. A veure si en aquest temps a punt de ploure no vindran els de Barcelona". La Dolors comenta: "potser no, i això que a mi me'n vénen bastants, de barcelonins, a comprar. Em vénen els més alts. Segurament que molts encara deuen dormir".

La Dolors diu el nom dels clients, entre ells el d'algun polític. Realment són els més alts.

Em sento important, doncs també soc clienta de la Dolors.

L'altre dia es va presentar a casa un metge a comprar i ja li vaig dir: miri millor que a casa no em vinguin perquè tinc feina. I saps que passa també?, que joestic aquí des de dos quarts de nou del matí fins a la una i a la una es la hora que venent tots a comprar i després no puc marxar.

Sempre hi ha gent que els hi agrada anar tard.

Penso que hem fet bé de conversar aquí la parada, entre clienta i clienta, més que a casa seva.

Sí, és millor així. En aquell moment s'atura una senyora a la parada i li diu: "em quedaré mongetes" i la Dolors pregunta: "de quines, de les de la verema o de les altres?". La senyora posa cara de no entendre el concepte i la Dolors, didàcticament, diu: "les de la verema són les liles". (*Són verdes amb unes ratlletes liles*). Passa una altra dona i comenta: "quina mà de bolets!". "Són flotes d'alzina, li contesta". I una altra parroquiana pregunta: "Tens rovellons?" La Dolors respon: "Rovellons vols que hi hagi! Amb aquest temps que fa!" I, tot seguit, vaig i li comento:

Això és la flor del carbassó. Com és que les arranqueu? No sortiran carbassons.

I em respon: "D'això en diem badocs. I és com l'home i la dona. Aquests que tinc aquí son els mascles, les femelles es coneixen perquè a dins es veu com li surt el carbassó. Home, sinó tu creus que les haguéssim collit?!"

No, clar és lògic, seré badoca... Dolors, com va la seva salut?

Bé, de malaltia cap. Em trobo bé. Ara, que al metge hi vaig molt poc.

Potser és això. Bé Dolors, comença a venir la clientela, la deixo treballar. Li portaré el que he escrit perquè li doni una mirada.

No cal! No veus que tinc molta feina?

Sí, és veritat, doncs procuraré no equivocar-me amb res. A reveure. Fins aviat.

ALTRES HORTOLANES DE LA PLAÇA MAJOR

He pensat que estaria bé dir els noms dels/les altres venedors/-es que hi ha a la plaça, inclosos alguns dels seus comentaris.

Una senyora amb molts anys de vida, però que no vol dir-nos el nom perquè "no fos el cas que es fes popular a la seva edat" ens comenta que quan es va declarar la república es va fer un rodolí que deia: *"El 6 d'octubre del 1869, la plaça de la Bisbal estava com un ou"*. També comenta que l'any 1936 el nom de la plaça era "de la Constitució". Després li van posar el nom de l'anarquista B. Durruti. Durant la dictadura es va dir "plaça d'Espanya" i, actualment, és la "plaça Major". Posteriorment, llegint l'article d'en Jordi Frigola "La Plaça" dins del programa de la Festa Major de la Bisbal de l'any 2005 hem sabut que la plaça va rebre també els noms de: "Porticada", "Coberta" i "d'Isabel II d'Espanya".

Una altra curiositat que ens explica la mateixa senyora és que a la plaça, tot i no ser massa gran, hi havia sis pastisseries. Bé, botigues de comestibles que els divendres, dissabtes i diumenges hi venien, a més, dolços. I ens en recorda el nom: Can Massot, la més antiga, Can Domingo Sabater, Can Carbó, Can Font, Can Roura i Ca l'Arpa. *"Si dolços vols menjar a la plaça de la Bisbal has d'anar a comprar"*.

Una venedora comenta que anys enrere hi havia hagut tres rengleres d'hortolanes, dues a cada banda i una al mig. I que venien a vendre pageses de Cruilles, Fonteta i Sant Climent. Diuen també que recorden la gallinaire que entrava a la plaça amb carretó i que, entre altres coses, portava la sang del pollastre posada en capes, també hi havia la parada dels menuts de xai, o sigui de tripa, sang, cap i pota inclosa la tripa d'oca que diuen, era i és encara avui molt bona.

Parlen de noms d'hortolanes d'abans com: la Casadevall, la Quimeta Sabaté, les dues Angueres, la Rosita de l'Horta i en Fabrelles, o de cal Rei.

Actualment, a més de la senyora Dolors Bagué, a la plaça hi ha altres venedores com és la fruiteria de la senyora Cèlia, la senyora Emèrita. Val que tothom li diu "Mari", el senyor José León, del Puigventós, que només ve a vendre l'estiu, la Montserrat Pagès amb la seva ajudanta Remei Anguila i la Francisca Cuenca, que tenen la parada a sota de les voltes de la Mel. També hi ha la senyora de la parada de melons i, una mica més amunt, davant de Can Domingo, una altra hortolana que també prefereix no fer-se popular i no vol que surti el seu nom.

Si ara observem alguna fotografia d'anys enrere amb les tres fileres de parades, es fa evident que aquest tipus d'activitat hortícola artesana està en procés de desaparèixer, ja que les grans superfícies estan prenent el relleu. Potser és per això que em motiva parlar-ne.

